

HISTORIEN OM TVÅ WREDES GEVÄR

Av Roland Gustafsson

Artikeln handlar om den civila m/1860 de så kallade Wredes gevären.

Gevären är speciella på grund av att de är signerade med datum och namn på de första ägarna. Ägare till övre geväret är Ax. Lager och han fick geväret den 3 september 1865.

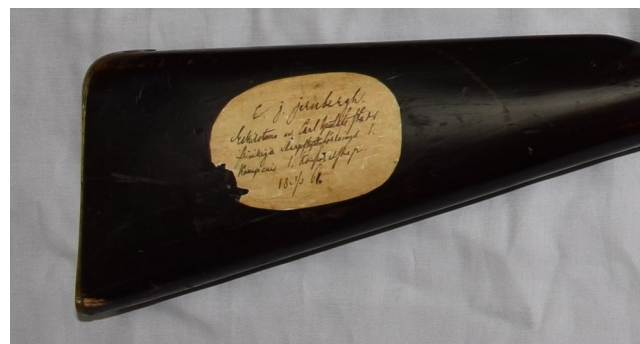
Det undre geväret på bilden fick C.J. Jernbergh den 3 mars 1861

På brickan som är infälld i kolven och som är av silver står det:

8:e Pris vid Stockholms Skarpskytte-Förenings prisskjutning d. 3 Sept 1865 åt AX. LAGER

Skänkt af H.K.H Prins Oskar (Oscar II)
Oscar II 21/1 1829- 8/12 1907.

På lappen som är inlackerad på kolven står det: **c.j. jernbergh. Eskilstuna och Carl Gustafs Stads frivilliga Skarpskytteförenings 1. Kompanis 1. Korporalskap 18 3/3 61**

Eskilstuna och Carl Gustafs Stads frivilliga skarpskytteförening bildades 28 december 1860

Det speciella siktet på Jernbergiska geväret i *halv måne form*. Det är två lägen på siktet

Geväret är nummerriktigt och är märkt med siffran 2.

Det finns ingen märkning på låset med tillverkare, årtal eller 2

Pipbanden är märkta på två ställen, med siffran 2:an vid skruven på pipbandet. Räknat från vänster på bilden bakre pipbandet mitten rembygelbandet och främre pipbandet

Pipbanden är märkta med en varsin 2:a till och pipbanden är märkta ovansidan där gevärspipan är bakom 2:an

Märkt på bakplåten

Märkt på pipan och svansskruven

Märkt i kolven bakom varbygeln

Märkt på skruven som går genom varbygel som håller fast svansskruven

Märkt på varbygel

Märkt på skruvskallen till låsskruven som går genom sidblecket (vänster sida) och håller fast låset (höger sida)

Sammanlagt är geväret märkt med 13 stycken 2:or

Fabian Wrede dåvarande generalmajor och konstruktör av framladdade geväret m/1860 även kallat *Wredesgevär* eller *Wredeska geväret*.

Fabian Jakob Wrede född 9 oktober 1802 på Kungsbros Östergötlands län och död år 22 maj 1893 i Stockholm

Började sin militära bana 1817. Blev med tiden chef för artilleriet som generalfäbtygmästare och blev senare generallöjtnant. Fabian Wrede var även lärare vid Högre artilleriläroverket på Marieberg. Han slutade sin militära bana 1867

Det var Fabian Wredes som införde räfflade fältkanoner på 1860-talet. Han var också representant i Paris vid den internationella konferansen om mått och vikt.

Fabian Wrede var ledamot i Kungliga Krigsvetenskapsakademien, Kungliga Vetenskapsakademien, Fysiografiska sällskapet i Lund, Kungliga Musikaliska akademien, Vetenskaps societeten och Kungliga Örlogsmannasällskapet.

Hedersdoktor vid Uppsala universitet och Greifswalds universitet.

Hedersledamot av Vetenskap- och vitterhetssamhället i Göteborg.

Fabian Wrede fick följande svenska utmärkelser Riddare av Svärdsorden, Kommendör av Svärdsorden, Kommendör av stora korset av Svärdsorden, Riddare och Kommendör av Kungliga Maj:ts orden. Han fick även utmärkelser från Danmark (3 st), Frankrike (3 st), Norge, Preussen, och Osmanska riket.

Ax. Lager prisgevär

Det syns på kolvhalsen att geväret är obetydligt använt. Skärningen i kolvhalsen är skarp och ej sliten.

Laddstacken är annorlunda med mässingsbricka fastlött 60 mm ner på laddstacken. Diametern på brickan 11.7 mm

Med Ståndsiktet
uppfällt är geväret
skottställt på
distanserna, 500, 700,
900, 1100, 1300 alnar.
1 aln=0,593802m
300= 178.14 meter
500= 296.90 meter

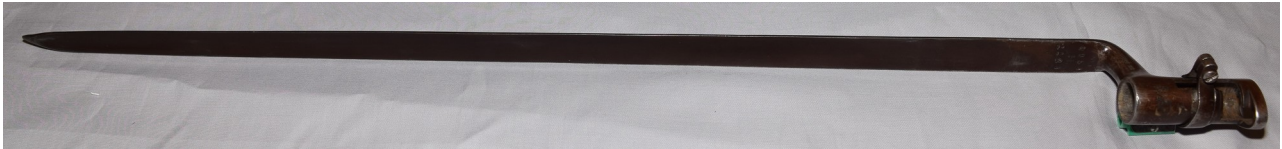
700= 415.66 meter 900= 534.12 meter
1100=653.18 meter 1300=771.94 meter

Siktet kallas "*stånd-och fällsikte*" med siktet nedfällt är geväret skottställt på 300 alnar (178,14 meter)

Mellan snäckan och eldskärmen på de båda gevärens är det inga förslitningar eller brännmärken.

Till gevären passar hylsbajonett m/1860 (trekantig stukatklinga). Bajonettens längd 647 mm och vikten ca 390 gram.
Geväret med monterad bajonett totallängd 2005 mm.

Kulan är massiv och vikten ca 24 gram längden på kulan 29,4 mm. Diametern över "gördlarna" 12 mm och diametern innanför 11 mm

Wredes gevärets data

Gevärets vikt ca 4,2 kg med bajonett ca 4,6 kg
Gevärets längd 1395 mm med bajonett 2005 mm
Kaliber 12,17 mm (toleransgräns 12,11-12,22 mm)
Kaliber .41 (toleransgräns 0,408- 0,412 tum)
Utgånghastighet 485 meter (1620 fot)
Krutladdning 6,38 gram
Tum år 1855-1880 1 tum= 29,69 mm

Wredes geväret var en sensation när det kom, inga samtida gevär hade kommit upp i den utgångshastigheten (485 m/s) och skjutförmåga. Nackdelen var att efter ett antal skott slaggade pipan igen. Detta innebar problem att få ned projektilen i loppet och geväret ansågs ej vara fältmässigt. De frivilliga skarpkyttekårena som bildades i början av 1860-talet, beväpnades med Wredes gevär. Wredes gevär hade bättre precision jämfört med gevär m/1867 (Remingtongeväret).

Källor: Wikipedia, J Alm Eldhandvapen II,
Objekten på bilderna är från privat samling.
Text och bilder: Roland Gustafsson.
Copyright gäller för hela artikel.